

Möt en av SD:s mest betydelsefulla opinionsbildare

EXPRESSEN 28 sep 2022 – Av Jens Liljestrand

Tre dagar efter valet när Sverigedemokraterna blev Sveriges näst största parti samtalar Expressens Jens Liljestrand med Dick Erixon, en av deras mest betydelsefulla företrädare.

Han är chefredaktör för **Samtiden** och ansvarig utgivare för **Riks**, känd som partiets främsta språkrör i tv och radio.

Möt honom i ett djuplodande samtal om bakgrunden i Centerpartiet och Timbro, arbetet på Röda korsets aidsstiftelse.

En onsdag i mitten av september kliver jag in i en bostadsrätt i Vasastan. Den välstädade tvåan – ett litet kök, ett vardagsrum med soffa och tv, ett kombinerat sovrum och kontor – vittnar om en proper, ensamstående man med kulturella och politiska intressen. I ett glasskåp förvaras samtliga säsonger av "Vita huset" i en trave VHS-boxar under en flaska Chivas Regal.

På väggen ett signerat foto av **Louis Armstrong**. Namnskylden från den lokala Rotaryklubben. I den fullmatade bokhyllan trängs **Tage Erlanders** dagböcker med **Vilhelm Moberg** och **Tom of Finland**.

En motionscykel.

– Fast jag använder den mest som klädhängare numera, säger **Dick Erixon** och ler brett.

Tre dagar har gått sedan valet som till slut har normaliserat in Sverigedemokraterna i den borgerliga stugvärmen. Trots återkommande avslöjanden och kontroverser kring partiets medlemmar, har de numera stöd hos mer än var femte väljare. Den stora parian i svensk politik sitter i skrivande stund i regeringsförhandlingar med **Ulf Kristersson**.

Om man ska peka på en enskild person som har gjort detta möjligt, måste man söka sig bortom **Åkesson**, **Söder**, **Karlsson**, **Jomshof** och **Bylund**, personer som varken har rört sig nämnvärt ideologiskt eller mildrat sin retorik. Snarare är det härinne, på 60 kvadratmeter, med utsikt över samma takåsar som **Astrid Lindgren** lät Karlsson på taket sväva över med sin propeller, som Sverigedemokraterna har paketerats och sålts till svenska folket.

Foto: CORNELIA NORDSTRÖM

Hur firade du på valnatten?

Dick Erixon ler igen.

– Jag firade inte, jag gick och lade mig klockan 11 på kvällen och då var vänstersidan fortfarande i ledning. Dagen efter skulle jag ju upp och kommentera, jag hade sju livesändningar på måndagen.

Dick Erixon är 60 år gammal, singel och barnlös. Han har bott i den här lägenheten sedan 1995 och tillbringar det mesta av sin tid här, eller på sitt lantställe i Stockholms skärgård. Arbetet sköter han från datorn som står på skrivbordet intill den prydligt bäddade sängen. Han är inte en *spin doctor* i traditionell bemärkelse. Han tillhör inte något kansli utan är chefredaktör och ansvarig utgivare på partiets webbtidning Samtiden (formellt ägt av bolaget Samtid och framtid AB) i vilket också ingår mediekanalen Riks.

För den genomsnittliga svensken är han sannolikt mest känd för att företräda partiet som kommentator i radio och tv. Från att från början ha varit en kontroversiell röst – det blev en nyhetsartikel i branschpressen när han för första gången bjöds in till P1:s ”God morgon, världen” i september 2016 – är han numera ett stående inslag i panelerna när veckans aktualiteter ska avhandlas. De övriga deltagarna varierar; det råder ingen brist på pratglada socialdemokratiska eller liberala tyckare. Den nationalkonservativa sidan har bara en, och med lätt nasal, hes röst, ofta på gott humör, är han Sverigedemokraternas språkrör i miljoner svenska hem.

Men du måste ändå ha blivit glad, när du vaknade på morgonen?

Dick Erixon rycker på axlarna.

– Jag kan koppla av det där. Jag tycker mest att det är tråkigt att det är så jämnt, jag gillar när demokratin ger ett tydligare utslag. Ju mindre marginaler desto mer tjafs. Dessutom avskyr jag att ta ut något i förskott, min utgångspunkt är alltid att det blir sämre än jag hoppats. Jag har som grundattityd att man måste leva med allt.

Dick Harry Eriksson, som han heter i folkbokföringen, hade sitt första hem i Sikfors i Norrbotten, där hans morföräldrar bodde ovanpå järnvägsstationen. Som ettåring flyttade han till Annedal i Göteborg, där familjen bodde enkelt.

– Nej, man måste inte ha varit fattig för att förstå samhället, men det hjälper en att få ett bredare perspektiv. Den där ångest-andan i dag, oron för klimatet, rädslan för SD... jag fattar inte den. Mina morföräldrar slet i Norrland på järnvägen, efter att mormor gått bort hittade jag hennes schema, hon hade varit i tjänst från klockan fyra på morgonen till halv tolv på natten.

Dick Erixon hackar bestämt med handen i bordet.

– Ordna försörjningen. Fixa kläder. Fyrtio grader kallt på vintrarna, tidningspapper i skorna. Folk är otacksamma i dag. Lös uppgiften i stället

för att klaga. Vi hade inte haft demokrati i dag om folk hade varit fulla av ångest och kränkthet och rädslor!

Han läste till ekonom och jobbade som andra i släkten för Statens järnvägar. När han kom till Stockholm i mitten av 1980-talet engagerade han sig i Centerpartiet och blev förbundskassör i ungdomsförbundet, Cuf. Därifrån avancerade han till landstinget och blev politisk sekreterare för trafikfrågor. Erixon berättar med tindrande ögon en historia om en handlingskraftig centerpartist och hans läderportfölj. Om sin beundran för den tidigare partiledaren och statsministern **Thorbjörn Fälldin**, och hans jordnära, lakoniska stil, som vid ubåtskrisen 1981, när han instruerade ÖB med orden "Håll gränsen".

– Det var roliga personer i Centern på den tiden! Förankrade i verkligheten, inget tjafs, konkret. Inte en massa jävla floskler, jag älskar det, när politiker gör saker i stället för att prata så förbannat. Politiker är folkets företrädare, de ska fan se till att lösa problem.

Han slutade arbeta för Centerpartiet 1999 och började jobba som revisor. Parallellt tog han uppdrag för näringslivets tankepartner Timbro och författade en strid ström av rapporter kring diverse förvaltningsfrågor. Titlarna, totalt 21 stycken, heter sådant som "Bakom vårdpolitikens dimridåer" (2000), "Vård och skola utan konsumentmakt" (2003) och "Statlig opinionsbildning är diskriminerande" (2008). 2003 startade han, som något av en pionjär inom politisk kommunikation, bloggen erixon.com där hans polemiska talang fick fritt spelrum.

När Sverigedemokraterna började närma sig riksdagsspärren, med nästan 3 procent i valet 2006, såg han att något var på väg att hända i politiken.

– Jag sa till de borgerliga partiernas partisekreterare att etablissemanget hade kört fast i den globalistiska yran efter murens fall och missat det svenska perspektivet. Den svenska kulturen är inte bättre än någon annan, men den är vår och vi har bannat mig rätt att ha den lika mycket som kurderna har sin. Vi har en passiv, tillbakadragen kultur som är lätt att attackera med en extrovert, manschauvinistisk kultur som exempelvis från Mellanöstern. När jag växte upp var det självklart att kunna lämna cykeln olåst. Mina morföräldrar låste aldrig ytterdörren. Och eftersom vi är tysta och passiva tror man att det bara är att komma hit och ta för sig – men det är det inte!

På 2010-talet var Dick Erixon en av de första personerna i det svenska borgerliga etablissemanget som välkomnade valet av **Donald Trump** 2016. Då hade han redan anslutit sig till Sverigedemokraterna.

– Under flyktingkrisen 2015 hamnade alla de gamla partierna som i psykos, bara man gav flyktingarna kaffe och gosedjur på stationen så skulle allt lösa sig, ingen tänkte på morgondagen – men har man vuxit upp i ekonomisk knapphet vet man att det är jävligt viktigt att tänka på vad som händer nästa dag. Sverige kan inte vara hela världens socialkontor. Den

enda som sa något vettigt var Jimmie Åkesson och jag tänkte: Nu måste jag hjälpa till. Så via en tjänsteman jag kände fick jag till en middag med Mattias Karlsson. Min plan var att kanske skriva rapporter, göra utredningar, sånt som jag gjort tidigare. Men så fick jag frågan om att ta över Samtiden.

Är det som att du känner igen det gamla Centerpartiet och Fälldin i SD och Åkesson?

– Exakt. När Fälldin bröt socialdemokratins grepp om makten var det för att han inte var rädd för **Palme**. Våldigt många borgerliga politiker är skitskraja för sossar, de skiter på sig när sossarna går till angrepp, de springer och gömmer sig! Som när **Göran Hägglund** höll sitt tal om ”verklighetens folk” i Almedalen 2009, hade KD bara vågat utveckla den linjen hade SD aldrig kommit in i riksdagen året efter. Men kulturvänstern blev arga och då backade man.

Men Åkesson är inte rädd.

– Nej, han är som Fälldin, bor utanför Stockholm, har inget intresse av att bli omtyckt av etablissemanget, han är avslappnad, grundad i sina uppfattningar. Och han är inte rädd för att möta motstånd.

Vi sitter vid bordet i det lilla köket och pratar om kontroverserna kring SD, en efter en. Erixons metod är genomgående att släta över, förlåta eller förneka – eller gå över till att tala om vad andra partier har gjort.

– När jag gick med läste jag de gamla partiprogrammen och de är inte så extrema som man vill ha dem till. Visst finns det uttryck som ”nedärvd essens”, det är ju upplagt för missförstånd.

I ert gamla program var ni för dödsstraff och motsatte er utomeuropeisk adoption.

– Ja, det är ju utanför det vi har anledning att överhuvudtaget prata om, det är dumt. Men jag har en förlåtande attityd, för det var människor som inte hade varit med i etablissemanget, gräsrötter som byggde upp nånting. Då blir det trevande, det blir inte perfekt. Men jag har inte mött någon som har några ... såna här ... allt det där man beskriver.

Inte en enda? Men ni rensar ju ut och utesluter folk hela tiden?

– De som slås upp i medierna är såna som aldrig haft något uppdrag, aldrig haft inflytande. Såna man inte skulle ha skrivit om ifall det varit i andra partier!

Men när det ledande skiktet i dagens SD samlades på 1990-talet i Lund kretsade det mycket kring sin vurm för en romantisk och auktoritär nationalism. Thorbjörn Fälldin stod väl inte och läste dikter om Karl XII?

– Det handlar om ett enklare sätt att synliggöra det som är så osynligt. Ett trevande. En ideologisk position som varit väldigt bortträngd, man får prova

sig fram, utveckla, hitta vägar. Ett stadium av sökande, innan man kan formulera sig på ett mer genomtänkt sätt.

Rebecka Fallenkvist på Riks, som du är ansvarig utgivare för, stod på valnatten och sa "Helg seger" rakt i kameran.

– Ja, rent allmänt, om man är en offentlig person ska man inte ställa sig framför en kamera om man har druckit något glas.

Men att leka med en nazistisk hälsning som hon gör?

– Njaj, jag uppfattar det som en felsägning.

Jag stirrar på Dick Erixon, som ler brett. Jag har sett klippet, Fallenkvist säger "Helg seger", en anspelning på "Hell seger" som är ett stridsrop för extremhögern och en direktöversättning av **Adolf Hitlers** "Sieg Heil". Det är hur tydligt som helst, driver han med mig?

Vad tror du hon försöker säga?

– Hon pratar skånska. Det är väldigt bökigt. Det är sjukt att man är så fullständigt maniskt intresserad av vad vi gör. De kollar upp varenda detalj som vi gör ...

Du vet inte vad hon försöker säga?

– Det är en felsägning!

Kent Ekeroth talade ungerska i talarstolen i Sveriges riksdag. Hur kändes det för dig?

– Man måste komma ihåg att motståndet har varit enormt hårt för många av pionjärerna i partiet, det många som blivit misshandlade och hamnat på sjukhus, polisen skiter i det, till och med **Reinfeldt** tyckte de fick skylla sig själv.

Erixon syftar på en händelse 2010, när en Sverigedemokrat hade attackerats med kniv och Fredrik Reinfeldt sa till Expressen: "Jag tar avstånd från alla former av våld och hot. Men vill gärna påpeka att de som lever på att driva upp ett vi- och dom-tänkande och ett i grunden hatfullt sätt att se på relationer mellan människor inte ska bli förvånade om sådant händer."

Dick Erixon får något rasande i blicken och drämmer knytnäven hårt i köksbordet.

– Jag skulle ALDRIG säga en sån sak! Det är HAN som är fascist, DET är fascism, att säga att sverigedemokrater får skylla sig själva som blir slagna för att de har en viss uppfattning, DET är fascism!

Nu frågade jag om hur du upplevde det när Kent Ekeroth talade ungerska i Sveriges riksdag.

– Jo, men det är med den bakgrunden som jag förstår varför han gör det, även om jag själv inte skulle göra så. Han vill retas, han vill jävlas med etablissemangen. Det är ett drag av retsticka som finns hos ett antal av de här äldre SD, som varit med under lång tid och upplevt när det varit väldigt svårt att vara SD.

Under samtalets gång återkommer Dick Erixon flera gånger till hur illa han tycker om "åsiktskorriden" och försök att klistra etiketter på sin motståndare.

– Det ska vara en öppen debatt, tycker man inte om det som sägs ska man komma med motargument, i sak. Inte säga att nån är dittan och dattan. Så fort nån utmålar någon som fascist, nazist, rasist, allting sånt, då tappar man all min respekt. Den personen är inte demokrat.

Men om en person ÄR nazist så måste man väl kunna säga det? Det var en veteran från Waffen-SS som var med och grundade SD ...

– Revisorsuppleant, var han väl?

Men han fanns ju ändå med? Det är ju inte ljug? Ska man inte kunna säga det då? Att SD har nazistiska rötter?

– Jag tycker det är problematiskt med ordet "rötter". Vafan är "rötter" för nåt? Det är ett begrepp man kan baka in vad man vill i. Titta hellre på vad partiet står för i sitt program.

Men kan du förstå att en person som exempelvis kommer från ett utomeuropeiskt land känner oro när ett parti som har uttryckt sig fientligt om sådana personer får makt i Sverige? Att man upplever otrygghet eller rädsla då?

– Nej, det kan jag inte förstå. Jag tillhör själv en minoritet som inte har haft särskilt stora rättigheter. Som homosexuell fanns det när jag kom ut i mitten på 1980-talet väldigt lite förståelse, inte från några partier, inte ens VPK. Men jag var inte rädd för något parti för det. Man måste ju hantera saker som de ser ut. Jag kunde ju snabbt se att även om ingen accepterade så fanns det inte heller ... jo det fanns ju såna här, sent på natten ...

Det finns många homosexuella som har vittnat om hur utsatta för våld och misshandel de har varit, och hur rädda de är för våld.

– Ja, jag har också blivit misshandlad men inte av det skälet, det var ett rån, det händer ju när man är full och ute sent på natten, det är ju en risk man tar.

Men nu talade vi om hotet mot homosexuella, hotet mot minoriteter, som är på riktigt.

– Nja... jag upplever att Sverige inte har några stora såna problem, och inte heller då. All typ av våld är förstås fullständigt förkastligt, och alla samhällen har problem, men man KAN inte gå runt och vara rädd, man får ta tag i problemen och lösa dem, och det som dök upp sen var ju ...

Dick tystnar plötsligt och hejdar sig. Tittar ner i bordet.

–... aidsproblematiken. Då folk dog. Jag började jobba på Noaks ark [Röda korsets aidsstiftelse, reds. anm.] som ekonom. Det blev en enorm uppslutning där, jag har en helt motsatt uppfattning än **Jonas Gardell** i "Torika aldrig tårar utan handskar". De som ställde upp då var syskon, föräldrar, vänner, i en ideell organisation, en enorm mängd volontärer som gjorde stora insatser. Där stärktes min uppfattning att civilsamhället är starkt när det behövs, medan staten och sjukvården hade svårt att hantera det. Jag kommer alltid ihåg det positiva, uppslutningen, familjerna. Det var mest mammorna som ställde upp. Att hantera den här nedgången från frisk till dödssjuk, som är fruktansvärd och...

Det blir tyst i köket. Dick Erixon har tårar i ögonen. Samlar sig.

– Jag har inte pratat om det här på länge.

Det är okej, ta din tid.

– ...men alla ställde upp. Och det är det som är så fint med människor. Att alla ställde upp, det handlade om livet självt. Det finns en sån kraft i omsorgen om de närmaste. Det är den djupaste kärnan i konservatismen.

Har du aldrig tyckt att det varit svårt att vara öppen homosexuell i borgerligheten, eller nu i SD?

– Jag har alltid en distans till omgivningen, släpper inte in folk som jag inte känner eller litar på. Men nej, jag har aldrig sett mig som ett offer. Jag accepterar att andra ibland inte förstår. Och fördomarna om Sverigedemokraterna är mycket mer öppna än dem jag mött som gay.

Samtidigt tycks du inte uppleva det som ett socialt stigma att vara sverigedemokrat, något som många av dem annars har vittnat om?

– Nä, för jag är ingen social person. När jag blev sverigedemokrat slutade inbjudningar till Axess-event och liknande att komma, men mingel och afterwork och sånt bryr jag mig ändå inte om. Jag är gärna med på konkreta seminarier men det andra skippar jag gärna.

Vi har talat en lång stund och pausar för att fotografen ska ta sina bilder. Dick Erixon visar hur man knyter en fluga – han bär nästan alltid fluga när han syns offentligt, aldrig slips, och alltid egenhändigt knutna.

Hur ser framtiden ut?

– Det viktiga är ju inte att bli vald, utan att bli omvald. Nu gäller det att SD kan leverera, särskilt på det kriminalpolitiska området, de måste lyckas där.

Borde SD kräva ministerposter?

– Ja, jag tycker man ska driva den linjen hårt. Och Ulf Kristersson skulle tjäna på att partiet tar ansvar.

Och för egen del?

– Jag är beredd att göra något annat. Jag har gjort det här i sex år, jag har aldrig haft ett uppdrag så länge, jag är ju van vid att byta mellan branscher och uppgifter. Så gärna något annat. Något som påverkar politiken. Det hade varit kul att vara med och göra något.

Du har skrivit att du vill se Mattias Karlsson som kulturminister. Hur ser du på public service?

– Vad man satsar på med skattemedel är en sak, vad man är fri att göra med egna pengar är en annan. Jag har inget emot menskonst, bara jag slipper betala för det med skattepengar. Men som konservativ vill jag ha public service, det tillhör infrastrukturen, även om reglerna för opartiskhet bör ses över.

Dick Erixon ler igen. Ögonen glimtar till.

– Jag har ju en nostalgisk kärlek till allt det där. Mysfredagarna. "Hylands hörna". Det vill jag gärna ha tillbaka.